

DE SCHONE SLAAPSTER

Christine Opdecam

Ze heten Luc, Lucien, Benny, Philip, Frank, Freddy, Bart en Pascal. Gewone voornamen waar bijzondere mensen achter schuilgaan, die in de tractiewerkplaats van Schaarbeek werken onder de leiding van Yougnès. Op 22 maart 2014 haalden ze de voorpagina's met de locomotief 'Pays de Waes' ('Land van Waas'), die verhuisde van het oude spoorwegmuseum in Brussel-Noord, waar hij meer dan 55 jaar lang te zien was, naar zijn nieuwe stek: Train World.

© NMBS/Denis Moiril

De 'mannen' van de tractiewerkplaats van Schaarbeek.

Van boven naar onder, van links naar rechts: Frank De Pelsmaker, Freddy De Grootte, Bart Van Bets, Pascal Vinck, Yougnès Ouama, Luc De Taey, Lucien Heylens, Benny Van Cauwenberghe en Philip Goyvaerts

Een locomotief met een droog gewicht van 13,5 ton verhuis je niet zomaar even als een meubelstuk. En al helemaal niet als het gaat om de oudst bewaarde stoomlocomotief van België én van het Europese vasteland. Daar heb je specifiek materiaal voor nodig, bijzondere competenties, een zekere knowhow. Daarom werd het werk toevertrouwd aan gespecialiseerde bedienden van de herspoortrein van de

werkplaats van Schaarbeek en aan privéfirma De Grootte, omwille van hun expertise wat betreft industriële verhuizingen. Ze staan onder leiding van Yougnès Ouama van de werkplaats van Schaarbeek en Roland Paternoster van B-Stations.

Want de Schone moest uit haar hok worden gehaald! Maar, aangezien ze sliep - niet zo lang als die andere Schone Slaapster, maar toch 55 jaar - was haar omgeving veranderd ... en stonden er nu muren om haar heen.

Dus moesten er vóór haar vertrek enkele voorbereidende werken worden uitgevoerd: eerst moest er een gat worden gemaakt in de gevel die het station scheidt van het perron, daarna moest een deel van de overkapping van perron 1 worden afgebroken. Ten slotte moest de locomotief in de juiste richting worden geplaatst, namelijk loodrecht op de opening, waarvoor de loc een kwartslag moest worden gedraaid. Dit bleek een delicate operatie te zijn, want de stabiliteit van het gebouw werd hierbij bedreigd.

© NMBS/Michel Van Ussel

De locomotief wordt loodrecht op de opening in de muur van het spoorwegmuseum van Brussel-Noord geplaatst

© NMBSt/Denis-Moinil

De 'Land van Waas' verlaat het museum langs perron 1

Maar het hele gebeuren werd in goede banen geleid door ons superteam, dat hier pas echt aan zijn taak begon!

Toen moest de locomotief naar de uitgang worden gebracht met behulp van een lier die de loc liet 'rijden' op grote metalen profielen die geplaatst werden op sporen 1 en 2. Aan het perron werd hij opgetakeld door een hijskraan die hem voorzichtig op een platte wagen liet zakken met de tractiewerkplaats van Schaarbeek als bestemming.

© NMBSt/Michel Van Ussel

De loc wordt voorzichtig op een platte wagen gehesen voor een rit naar de werkplaats van Schaarbeek

48 uur later werd hij via de weg naar *Train World* getransporteerd, waar hij wacht op de eerste bezoekers, die zouden moeten arriveren in 2015.

Tot zover het verslag van deze buitengewone gebeurtenis, een verhaal dat net zo mooi is als dat van *De Schone Slaapster*, die door een prins wordt gewekt. In ons verhaal zorgde een hechte groep ervoor dat de Schone haar nieuwe plaats kon innemen.

© NMBSt/Michel Van Ussel

Locomotief 18.051 heeft gezelschap gekregen in *Train World*

Een groep die bestaat uit mensen met complementaire vaardigheden, die gewend zijn om moeilijke situaties het hoofd te bieden, kunnen improviseren op het terrein, oplossingen kunnen bedenken voor ingewikkelde problemen, en met vaste hand geleid worden door Bart, hun meestergast. In hun herspoortrein beschikken ze over het nodige materiaal, een heel arsenaal aan gereedschap en instrumenten, bewerkt of 'huisgemaakt', wisselstukken, spieën en andere onderdelen. Ze hebben altijd wel een stuk bij de hand dat het verschil kan maken. Je hoort ze nauwelijks, een blik, een gebaar en de klus is geklaard. Een goede verstandhouding en teamwork met mensen uit de privésector.

En daarna een zucht van verlichting en een glimlach als blijkt dat alles goed verlopen is.

Of hoe de magie van *Train World* de fierheid van het spoorwegpersoneel een boost kan geven!

DE SCHONE

De locomotief 'Pays de Waes' werd in 1842 ontworpen door ingenieur Gustave De Ridder om dienst te doen op de smalspoorlijn (1140 mm) 'Antwerpen-Gent' die het Waasland doorkruist, waar de loc zijn naam aan ontleent. Deze lijn, die 47 km lang was, was de eerste privéspoorlijn van het jonge België. In 1896 kwam ze in handen van de staat en werd ze op standaardbreedte gebracht... in amper één weekend! Voor de locomotief betekende dit het einde van zijn carrière op ons net, maar ook zijn redding als getuige van het stoomtijdperk. Hij bleef een voorbeeld van de knowhow van onze nationale werkplaatsen en was dan ook aanwezig op de Wereldtentoonstelling in Gent in 1913 en daarna in Darlington, ter ere van de honderdste verjaardag van de Britse spoorwegen. In 1951 werd hij opgenomen in het eerste Belgische spoorwegmuseum, dat tijdelijk werd ondergebracht in de niet langer gebruikte wachtzalen van het oude station Brussel-Noord, kant Vooruitgangstraat. In juni 1955 werd dit gebouw gesloopt. De Schone werd daarna, samen met de andere stukken uit de collectie, opgesteld in Brussel-Congres. In het nieuwe station Brussel-Noord, ontworpen door architecten 'Saintenoy et Fils' en ingewijd op 11 juli 1958, zag een nieuw spoorwegmuseum het levenslicht. Het museum was ondergebracht in twee ruimtes die bereikbaar waren via een grote trap. Het station gaf toen uit op een esplanade waarlangs de locomotief een waardige entree kon maken op een tijdelijk spoor tot aan de trap. Vervolgens werd hij opgetakeld tot aan de eerste zaal, waar er een plaatsje voor hem was gereserveerd.

Op 22 maart van dit jaar werd er nog een bladzijde in zijn geschiedenis omgeslagen, maar dit keer samen met andere getuigen uit het stoomtijdperk ...